

IN EN OM

het Humanistisch Verbond

MEDEDELINGEN VOOR DE LEDEN

No. 5

Humanisme als een verademing

Ervaringen van de Amerikaanse reis

Het is jammer, dat de spreker van hedenochtend, Frans Arijs, onverwachts verhinderd is, maar aan de andere kant geeft het mij de gelegenheid om u fris van de lever iets te vertellen over een reis, die ik – een maand ongeveer – gemaakt heb in de Verenigde Staten langs de groepen van de Amerikaanse humanisten.

Het is niet mijn bedoeling om u een aantal interessante reisverhalen te vertellen, maar ik zal liever wat zeggen over die gezichtspunten van de Amerikaanse humanistische beweging, die ook ons tot nadenken kunnen stemmen.

Het Amerikaanse humanisme is in wezen bij alle verschillen die er zijn op te merken, toch hetzelfde als alle westerse humanisme. Het is een humanisme in de sfeer van de stedelijke beschaving. Alleen heeft het misschien een sterker uitgesproken karakter in dit opzicht.

En wat is dan eigenlijk het kenmerkende element in het westerse moderne stedelijke leven? Het is, wat in Amerika zo opvallend is de „insecurity”, de onzekerheid, de onveiligheid. Het leven drijft, daar speciaal, tot topprestaties waarvoor men ook hoge salarissen krijgt, zowel de arbeiders als de hogere functionarissen, maar het is ook bijzonder wisselvallig. Niemand is eigenlijk zeker van de situatie waarin hij verkeert. Professoren kunnen tientallen jaren tijdelijk aan een Universiteit verbonden zijn, hoge functionarissen in het bedrijfsleven kunnen van de ene dag op de andere onzeker zijn van hun functie en dat geeft het hele leven het karakter van „insecurity” van „onzekerheid”. Ook in geestelijk opzicht. De bravour, die de Amerikaan soms kenmerkt, dient toch vaak, krijgt men de indruk, als een uiterlijke verschijningsvorm om een innerlijke onzekerheid te verbergen. Het leven is „hectic” zoals zij het noemen, opgewonden, gehaast, wat mede veroorzaakt wordt door de enorme afstanden, die de mensen moeten afleggen van hun werk naar de voorsteden, die heel ver van het centrum van de stad verwijderd zijn, zodat ze ook weinig vrije tijd hebben en daardoor ook weinig con-

tacten kunnen leggen met hun medemens.

Daarom is ook wel een klein beetje typisch eigenlijk, dat een van de slagzinnen in het Amerikaanse leven is „Take it easy” – doe het maar kalm aan – terwijl men in werkelijkheid de indruk krijgt van voortdurende spanning, zoals trouwens eigenlijk in alle moderne stedelijke beschavingen. Het verschijnsel van de „tranquillizers”, van de middeltjes, die men gebruikt om rustig te blijven, heeft een ontstellende omvang aangenomen en wij moeten nog maar afwachten of dat hier op den duur niet dezelfde kant uit zal gaan. Maar dit alles brengt mee, dat er naar mijn stellige indruk, een honger naar vriendschap bestaat, die wij eigenlijk zo in ons leven nog niet kennen. Op alle manieren demonstreert men zijn behoefte aan vriendelijke omgang, aan gemoedelijkheid. Men krijgt een klap op de schouders, wanneer men elkaar begroet, dan drukt men twee handen tegelijk.

Maar men kan achter dit alles een grote innerlijke onrust vermoeden. De Amerikaan heeft ook altijd het gevoel van „Doen wij het wel goed, wij Amerikanen.” Dat geldt t.a.v. de opvoeding van de kinderen, t.a.v. de politiek die zij volgen, en die onzekerheid bestaat ook t.a.v. het oordeel van Europa over de Amerikanen. En in die sfeer, in die samenleving is het zo ontzaglijk belangrijk, dat er ergens een tehuis is, een gemeenschap waarin men zich thuis en veilig kan voelen. Vandaar ook de opleving van de kerken als sociale gemeenschappen in de Verenigde Staten, maar ook de opleving, de groei en de bloei van de Amerikaanse humanistische groepen: De Ethical Societies, de ethische gemeenschappen, die ook inderdaad heel sterk het karakter hebben van een groep van verwante, bij elkaar behorende mensen. Geboorte, huwelijk en dood krijgen daarin een eigen accent. Men heeft zondagmorgenbijeenkomsten met muziek en gedichten, die vooral gericht zijn op de gemeenschappelijke beleving van de gezamenlijke overtuiging. Het Amerikaanse humanisme is als

het ware een toevluchtsoord uit de hardheid van het bestaan, een verademing in een toch heel harde veeleisende samenleving. Uiteraard zijn deze ceremoniën bij geboorte, huwelijk en dood, en die muziek, die gedichten en die beleving op de bijeenkomsten, een uiterlijke vorm. Waar het op aan komt is het innerlijk, het echte menszijn. Het beleven van een zin in het bestaan. Het zijn, dat men als mens is ten volle zijn. Worden wie men eigenlijk is.

Het sloeg ook bepaald aan toen ik ook in Amerika een keer het citaat aanhaalde, uit een Amerikaans stuk overigens, dat ik hier in Nederland ook vaak gebruikt heb, een citaat uit Joan of Arc van Maxwell Andersen waarin de scène voorkomt waarin zij voor haar rechter verschijnt, dat eenvoudige boerenmeisje, en dan zegt: „Er is voor niemand in de hele wereld enige autoriteit dan zijn eigen ziel.” „Dan kiest gij de dood”, zegt de inquisiteur. En zij antwoordt: „En wat als ik mijn leven geef voor die keuze? Ik weet nu dit. Iedere man geeft zijn leven voor wat hij gelooft, iedere vrouw geeft haar leven voor wat zij gelooft. Eén leven is al wat wij bezitten en wij leven het zoals wij menen dat wij het moeten leven en dan is het voorbij. Maar prijs geven wat je bent en zonder geloof te leven, dat is erger dan sterven, erger dan jong te sterven”.

Dat is de gedachte eigenlijk van alle humanisme en ook van het Amerikaanse humanisme. Leven met geloof zonder te verloochenen wat je bent, dat is het enige wat het leven van een mens de moeite waard maakt. Dat heeft ook een praktische betekenis. En in het Amerikaanse humanisme is ook een sterke drang naar praktische activiteit en praktische beïnvloeding van de samenleving, zoals ook bij ons. Men heeft volkshuizen gesticht en scholen, men besteedt grote aandacht aan de opvoeding van de kinderen, men neemt stelling tegen de doodstraf en rasdiscriminatie, men mengt zich intens in de gedachtenwisseling over atoombom en wereldvrede. Het humanisme is in Amerika zeker ook een zedelijke inspiratie, veel meer dan een theorie. Dat geldt zowel in het negatieve als in het positieve. Men heeft negatief geen behoefte om zich theoretisch scherp af te grenzen tegen de godsdienst. Men heeft ook geen behoefte aan een positieve leer; men legt sterk de nadruk op wat men noemt de algemene religiositeit. Boven ieder podium in de gebouwen van de Amerikaanse humanisten staan de woorden „The place where men meet to seek the highest is holy ground”. „De plaats waar de mensen elkaar ontmoeten om het hoogste te zoeken is heilige grond”. Ik zou dit toch niet oppervlakkig willen noemen. Het zijn ook geen oppervlakkige mensen, die Amerikaanse humanisten. Integendeel, in deze samenleving, die sterk dringt naar conformiteit, naar conformiteit, naar volgen van het voorbeeld van anderen, zijn ze non-

(Slot op volgende pagina)

(Vervolg van vorige pagina)

conformist, de niet conformen, die er niet tegen opzien op een van hun grote bijeenkomsten, zoals ik in Chicago meemaakte waarin een 175 man het 75-jarige bestaan van de gemeenschap vierde, om een voor-
aanstaande negerin als voorzitter te kiezen, wat in Amerika toch altijd nog iets betekent, ook al is het rassenvraagstuk althans in het Oosten en Noorden al een stuk op weg om opgelost te worden.

Dit maakt het begrijpelijk, dat deze beweging, vooral sinds de laatste oorlog, in volle groei is. Terwijl zij zich gedurende de 80 jaar van hun bestaan geconcentreerd hadden op enkele grote steden, heeft nu een uitbreiding tot 22 groepen al plaats gevonden in verschillende delen van het land. En zij zijn bereid gevonden er offers voor te brengen. Honderdduizend dollars brengen zij bijeen om op die manier hun functie uit te oefenen van een gids in de samenleving te zijn. Daar zie ik, naar ik geloof, trouwens ook wel een stukje Nederlandse invloed in. Sinds de oprichting van de internationale humanistische beweging in 1952 te Amsterdam, heeft men zich zeker ook sterk geïnspireerd op de ontwikkeling van het humanisme in Nederland en dat brengt me inderdaad weer terug naar onze samenleving, waar het probleem in wezen toch niet anders is.

Ook wij leven in een westerse stedelijke samenleving met een sterke neiging tot het vervlakken van de banden die de mensen binden, tot het vervlakken van de inhoud die het leven heeft, en ook wij hebben de vrees dat het leven ons als zand tussen de vingers glijdt, tenzij wij er in slagen een zinvolle ontplooiing van de enkeling in de gemeenschap tot stand te brengen. En dit geldt misschien dezer dagen wel sterker dan ooit. Wij hebben in Frankrijk de ontwikkeling met de Gaulle, we hebben een politieke malaise ook in ons land en elders, en het is goed te weten, dat het niettemin de moeite waard blijft om mensen tot mensen te maken, om te staan voor de dingen waar het in het leven op aan komt.

De idee dat het leven de moeite waard is ondanks alles leeft overal in de wereld. In India, in Engeland, in Europa, en ik heb het nu ook in Amerika in al die plaatsen gezien, in New York, Washington, St. Louis, Chicago, in California, in Boston. En men voelt zich wederzijds geïnspireerd. Zij en wij. Zij voelen zich minder eenzaam, wetend dat er ook elders mensen de idee van het waarlijk mens zijn hooghouden. En wij kunnen ons gesterkt voelen door het besef dat hetzelfde verlangen hen en ons drijft. Amerika is een wonderlijk land, een land van enorme tegenstellingen. Tussen het vermaakcentrum van 42nd street in New York en de ernst van de Harvard Universiteit, die zich meten kan met de beste van de wereld, tussen de steenwoestenijen van de grote steden en de tropische indrukwekkendheid van de Mississippi, tussen het Pentagon waar de militaire staven verga-

GEHOORD EN GELEZEN

Nieuws uit de gemeenschappen

Meppel heeft het voorbeeld van vele andere gemeenschappen gevolgd en de jaarvergadering opgeluisterd met het vertonen van lichtbeelden over een reis naar Italië.

In Arnhem stelt men de leden in de gelegenheid vele kanten van de kunst te ontdekken. Jos. W. de Gruyter hield een lezing met lichtbeelden over „De mens in de moderne kunst”, bezoeken werden gebracht aan de ateliers van een pottenbakker en een glazenierster, terwijl ook een excursie aan het Kröller Müller Museum op de Hoge Veluwe op het programma staat.

Een compliment aan het gewest Limburg, waar men er in slaagde aan de studiedag met voorzitter van Praag als inleider, een feestelijk tintje te geven door een extra verzorgde broodmaaltijd.

Den Haag maakte dankbaar gebruik van de aanwezigheid van een Indonesisch lid van de gemeenschap om een gespreksavond over het onderwerp „Indonesië en het humanisme” te houden.

De oprichting door Utrecht van het „Erasmushuis” heeft ook andere gemeenschappen geïnspireerd. Zowel Amsterdam, dat reeds jarenlang de wens koesterde een eigen huis te bezitten, als Groningen beginnen thans met ernst uit te zien, om deze plannen te verwezenlijken. In de laatste gemeenschap wordt ook gepoogd een Bureau voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden op te richten.

Van Voorburg-Rijswijk kan men leren, hoe de voortdurende activiteit van een kleine groep, welke zich met ledenwinning bezighoudt, tot resultaten leidt. Het maandblad van deze gemeenschap bevat elke maand een aantal namen van mensen die lid van het Verbond zijn geworden. En ze gaan daar door!

Ook Nieuwe-Niedorp vrolijkte de noodzakelijke jaarvergadering op met de vertoning van lichtbeelden. Men zocht het wat dichterbij huis, n.l. het 600-jarig bestaan van Edam en de Schager markt.

In Amersfoort heeft een groep van jongeren buiten het Verbond om voorlichting over het humanisme gevraagd. Onnodig te zeggen dat men deze maar al te graag wil geven in de vorm van een aantal gespreksavonden. Van de vrouwen-groep in deze gemeenschap valt alleen maar te zeggen, dat men hiermee doorgaat omdat de belangstelling voortdurend toeneemt.

Bij de burenen in Soest/Baarn was het de Amersfoorter bestuurder Ir. Bouwman die de jaarvergadering wat smeugiger maakte door zijn lichtbeelden over een verblijf in de buurt van Florence. Het deed de koude buiten vergeten.

deren en het nuchtere harde toegewijde werken aan de vakscholen, waarin men probeert mensen tot volwaardige burgers van de samenleving te vormen.

Het is mijn overtuiging ook na deze reis, sterker dan ooit tevoren, dat de mensheid niet verloren is, tenzij zij zichzelf verloren geeft. Wij moeten bedenken, dat wij de moeizame weg hebben te gaan van alle eeuwen, van alle generaties voor ons, die gezwoegd en geploeterd, gefaald maar ook overwonnen hebben, overal in de wereld. Door hoog te houden de idee van de eenvoudige menselijkheid, die uitgesproken is

Eindhoven onderhoudt het contact met buurman-Belg door regelmatig sprekers van over de grens uit te nodigen. Nu was het weer Cuypers uit Antwerpen, die voor de leden het woord voerde.

Emmen had onder leiding van Schonk een uitstekende gespreksavond over „de gewone man”, waar alle aanwezigen aan deelnamen. Zo bereikt men, dat de leden tot activiteit worden geprikkeld, in plaats van zwijgend te luisteren.

Amsterdam herdacht de bevrijding samen met leden van De Vrije Gemeente in het bekende gebouw van deze vereniging. Op 8 juni nam men deel aan de familiedag in de Kennemer Duinen, samen met de andere gemeenschappen van het gewest Noord-Holland.

Rotterdam, Schiedam en Vlaardingen zetten de traditie van vorig jaar voort door weer met elkaar op stap te gaan, nu naar Oostvoorne. Ondanks het niet al te fraaie weer werd een prachtige wandeling gemaakt, terwijl er 's middags een goed verzorgd program in een zaal was. Misschien kunnen we over enige tijd vermelden, dat ook in Oostvoorne een gemeenschap is opgericht.

PERSCONFERENTIE

Op 4 juni heeft het Verbond in den Haag een conferentie belegd voor vertegenwoordigers van de pers, waar voorzitter Dr. van Praag een uiteenzetting heeft gegeven over de ontwikkeling van de humanistische beweging in de Verenigde Staten. Zoals bekend, is van Praag op uitnodiging van onze zusterorganisaties aldaar een maand in de U.S.A. geweest voor het houden van lezingen en het voeren van besprekingen. Op de voorpagina vindt men een weergave van zijn radiospeech, waarin hij over zijn indrukken het een en ander vertelt.

De aanwezige journalisten lieten door het stellen van vragen blijken, dat er grote belangstelling bestond, niet het minst over de plannen in de internationale humanistische beweging om een conferentie voor te bereiden, die uitvoering zal geven aan de Londense resolutie over de kernwapens.

door Jeanne d'Arc, en ik mag misschien tot slot nog een keer citeren, wat ook in Amerika zo sterk de grondidee van het humanisme heeft verlevendigd en versterkt, wanneer zij voor haar rechters verschoont en zegt: „Ik weet nu dit. Iedere man leeft voor wat hij gelooft, en iedere vrouw leeft voor wat zij gelooft. Eén leven is alles wat wij hebben en wij leven het zoals wij menen het te moeten leven en dan is het voorbij. Maar prijs geven wat je bent en zonder geloof te leven dat is erger dan sterven. Erger dan om jong te sterven”.

J. P. VAN PRAAG

Landdag Emmeloord

Als ik probeer enige indrukken te geven van de Humanistische dag in Emmeloord in de N.O.-polder dan doe ik dat met veel genoegen.

Deze dag (Hemelvaartsdag 1958) zal lang in het geheugen blijven van diegenen die daar bijeen waren.

Hoewel de organisatie in feite slechts door één man is gedaan, (hij heeft daarbij wel wat medewerking gehad) is alles prima verlopen.

Natuurlijk kan men overal aanmerkingen op maken, dit moest zus, dat zo en dat had nog beter anders gekund, ik meen hier geen bemerkingen te hoeven maken.

De ontvangst was zeer eenvoudig maar iedereen begreep hoe 't ging en wat er verlangd werd.

Het programma was goed, ik durf te zeggen heel goed. Laat ik er even aan herinneren dat de mensen die ten tonele ver-

en het Humanisme in z'n algemeenheid.

Ik zou tekort doen indien ik enkele inwoners van de N.O.-polder niet noemde, die als gidsen in diverse bussen hebben gefungeerd en daardoor de rondritten voor veel mensen heel prettig en leerrijk hebben gemaakt. Persoonlijk ken ik deze gidsen niet en omdat ik de organisatoren wat heb trachten te helpen heb ik helaas zelf niet van zo'n rondrit kunnen profiteren. Van diverse mensen hoorde ik echter dat 't buitengewoon aardig is geweest.

De kinderen hebben eveneens onder goede leiding een prettige middag gehad. Ik heb de dames die dit op zich namen niet benijd, maar wel bewonderd.

Als men dan met zo'n door de organisator zelf gemaakte band met het embleem van het H.V. er op wat rondloopt in zalen, garderobe en gangen (laat ik vooropstellen dat ik met de organisatie niets te maken

OP EXCURSIE DOOR DE N.O. POLDER

schenen allen amateurs waren. Me dunkt dergelijke amateurs mogen zich laten zien en laten horen.

Aardige en goede muziek hebben we gehoord, leuke zang en ten slotte de vluchtelingen uit de Oekraïne met hun volkszang en volksdansen. Deze mensen verplaatsten ons in een geheel andere sfeer, iets wat wij (nuchtere Hollanders) niet zo kennen. Kortom een programma dat, gehoord ook het applaus telkens weer, zeer zeker bij allen in de smaak is gevallen.

Daartussen de spreker.

Dhr. Polet was, zoals hij ook meedeelde in de plaats gekomen van Dhr. Van Praag, die in Amerika verbleef.

Ik meen, zonder iets ten nadele van Polet of diens woorden te zeggen, dat dit voor enkele mensen een tegenvaller is geweest. Ik heb persoonlijk zo iets in de zaal opgevangen.

Dhr. Polet wist evenwel zijn gehoor te boeien en datgene wat hij zei raakte ten eerste volkomen de bedoeling van deze dag

had) dan is het leuk als er enkele mensen naar je toekomen en zeggen: „Wat is dat allemaal goed georganiseerd en wat loopt 't allemaal op rolletjes. 't Is een pracht-dag!” dan doet dat toch prettig aan ook al heb je er niet direct aan meegeholpen. Ik antwoordde dan ook: Ja, en dat is eigenlijk (ik bedoel de organisatie) allemaal het werk van één man”. „Dan is u dat zeker?” vroeg een der dames. Antwoord: „Neen” dat is dhr. Eising, secretaris van het gewest Overijssel en tevens bestuurslid van de gemeenschap Hengelo (O.).

Ik hoop dat de mensen gedaan hebben wat ze van plan waren n.l. de heer Eising hartelijk bedanken.

Rest me tenslotte nog een opmerking over de collecte die iets meer dan f 300,- opleverde, precies weet ik 't niet meer, ik meen f 301,85. Garrit Stuijveling zou zeggen, als er goed gesproken is, wordt er goed gegeven bij een collecte. Laten we hier dan zeggen: de gehele middag was goed, spreker, zang, muziek en dans, alles

KORT VERSLAG

van de hoofdbestuursvergadering op 31 mei 1958 in Utrecht.

De nieuwe H.B.-leden worden van harte welkom geheten en de voorzitter spreekt de wens uit dat ook met hen een prettige samenwerking zal bestaan. De notulen worden met enkele kleine wijzigingen goedgekeurd, terwijl kennis wordt genomen van de ingekomen stukken en mededelingen. Besloten wordt voor die gemeenschappen die nog niet over een eigen huishoudelijk reglement beschikken met ingang van 1 januari 1959 het modelreglement bindend te verklaren. Een uitvoerige bespreking vindt plaats over een nota van de heer Boesjes, vertegenwoordiger in het hoofdbestuur van de studentenvereniging op humanistische grondslag, de S.V.H.G., over de verhouding van deze organisatie met het Verbond. Hoewel men de nota waardeert geeft ze weinig passende middelen aan om de bestaande, vrij koele verhouding te verbeteren. Elke suggestie van de zijde van de S.V.H.G. om concrete dingen aan te pakken, zal met aandacht worden bekeken. In discussie komt ook het voorwoord bij het rapport studiekosten, waarvan de redactie op enkele ondergeschikte punten werd gewijzigd. Het rapport zal thans worden gedrukt en in het najaar uitgegeven. De bestaande commissies werden opnieuw benoemd en zo nodig aangevuld.

TH. W. POLET, org.-secr.

EEN ONBEZORGDE VACANTIE-WEEK

voor ouders en kinderen in „De Ark”
in Nunspeet

Door toevallige omstandigheden zijn er nog een paar plaatsen vrij gekomen in het familiekamp van 19 tot 26 juli onder leiding van de heer en mevr. Plettenberg. U kunt zich hiervoor aanmelden bij het Humanistisch Vakantie- en Conferentiecentrum „De Ark”, Belvédèrelaan 14, Nunspeet (tel. 03412-2404).

ZOMERSCHOOL VAN SOCRATES

Ok dit jaar en wel van 28 juli tot 2 augustus houdt de Humanistische Stichting „Socrates” haar zomerschool in de Internationale School voor Wijsbegeerte te Amersfoort. Het onderwerp is deze keer „Mens en Medemens” dat door vier sprekers zal worden ingeleid. Achtereenvolgens zal het probleem der menselijke verhoudingen in gezin, bedrijf en internationale samenleving worden besproken.

Hoewel het aantal aanmeldingen al vrij groot is, zijn er voor hen, die niet al te lang wachten, nog wel plaatsen beschikbaar. Men kan zich voor het verkrijgen van verdere inlichtingen wenden tot het secretariaat van Socrates, Oudegracht 152 te Utrecht.

was in orde, de collecte wees 't trouwens uit.

Of er propaganda van zo'n dag zal uitgaan? Daar ben ik vast van overtuigd.

Wie aan de weg timmert heeft veel bekijs en ik meen dat we met deze dag wel wat aan de weg getimmerd hebben in dit nieuwe land om met Polet te spreken.

We moeten dit meer doen, maar dan niet alles op één man laten aankomen. Dan moeten er meer meehelpen.

Hengelo (O.) 16 mei 1958.

H. HEIDEMAN

Bureaux voor levens- en gezinsmoeilijkheden op humanistische grondslag

In 1951 werd door de hoofdbesturen van Humanitas en het Humanistisch Verbond in het leven geroepen een Centrale Stichting Bureaux voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden op humanistische grondslag.

Het bestuur van deze landelijke Stichting, benoemd door de beide hoofdbesturen, heeft sindsdien de totstandkoming van een vijftal plaatselijke Bureaux gestimuleerd, n.l. in Amsterdam, Utrecht, Eindhoven, Haarlem en Leiden. In Leiden heeft men het Bureau niet kunnen handhaven, zodat er thans vier humanistische Bureaux bestaan.

Plaatselijk komt zo'n Bureau tot stand door een gezamenlijke opzet van de gemeenschap van het Verbond en de afdeling van Humanitas. Van beide instanties wordt een financiële bijdrage gevraagd, de bestuursleden van het Bureau worden eveneens door beide instanties aangewezen.

De leiding van het Bureau berust bij een team van 3 personen: een maatschappelijk werkster (psychiatrisch geschoold), een psychiater en een humanistisch geestelijk raadsman; de benoeming van deze functionarissen geschiedt in nauw overleg met het bestuur van de Centrale Stichting. De ervaring heeft geleerd dat het niet zo gemakkelijk is gekwalificeerde en voor dit werk in humanistische milieu's geschikte krachten te vinden, die dan bovendien tezamen een goed team vormen. Daardoor eist de voorbereiding van zo'n plaatselijk Bureau meestal nogal wat tijd. De benoeming van de teamleden geschiedt in overeenstemming met het bestuur van de Centrale Stichting; de geestelijk raadsman wordt bovendien benoemd door het H.B. van het Verbond.

Bij de benoeming van de maatschappelijk werkster en de psychiater richt men zich in het algemeen naar de normen die voor het werk van deze Bureaux zijn vastgesteld door de Nationale Federatie voor de Geestelijke Volksgezondheid. Deze betreffen de te stellen eisen aan de opleiding, werkwijze, samenwerking met andere instellingen op het gebied van de geestelijke volksgezondheid e.d. Wanneer een Bureau aan deze normen voldoet, bestaat de mogelijkheid subsidie te verkrijgen van het z.g. Praeventiefonds. In 1955 is er voor het eerst eveneens een mogelijkheid van Rijkssubsidie geopend door het Ministerie van Maatschappelijk Werk. De Centrale Stichting verleent bij het verkrijgen van deze subsidies haar medewerking. Daarnaast is meestal ook een gemeentelijke subsidie te verkrijgen, terwijl sommige provincies eveneens dit werk steunen. Als regel neemt het plaatselijk Bureau bij de oprichting de Stichtingsvorm aan.

De maatschappelijk werkster houdt gewoonlijk 1 à 2 maal per week spreekuur, liefst op een middag en een avond.

De moeilijkheden van de mensen die zich op deze spreekuren melden, worden alle met de psychiater uit het team op een geregelde stafbespreking besproken; deze psychiater ziet in het algemeen de cliënten niet zelf. Cliënten kunnen door allerlei instanties en personen (afdelingen van Humanitas en H.V., Voogdijraad, Sociale Zaken, Pro Juventute, andere sociale werksters e.d.) worden verwezen. Op haar beurt zal de maatschappelijk werkster soms de cliënt verwijzen naar andere instellingen. Met een aantal cliënten zal zij een langer contact houden, dat zich soms over vele maanden of zelfs jaren kan uitstrekken.

Het komt dikwijls voor dat levens- en gezinsmoeilijkheden samenhangen met psychische stoornissen. Het werk in deze Bureaux heeft daardoor naast het aspect van het maatschappelijk werk ook een psychisch-hygiënische component — beide zijn belangrijk. Daarnaast is de plaats van de geestelijke verzorging in dit werk een zeer speciale.

Leiding bij begrafenissen van buitenkerkelijken

In de provincies Friesland, Groningen en Drente en in mindere mate ook in andere streken van ons land komt het herhaaldelijk voor, dat bestuurders van gemeenschappen van het Humanistisch Verbond het verzoek krijgen bij begrafenissen van buitenkerkelijken leiding te willen geven. Reeds in 1953 is door een kleine commissie hierover een rapport uitgebracht, waaruit wij het volgende citeren:

„In Drente en in Zuidoost-Friesland bleken zowel na als voor 1945 begrafenissen van niet-kerkelijken door Humanisten geleid te zijn.

Er bestond niet alleen in het verleden, maar er bestaat ook thans in bepaalde streken grote behoefte aan deze leiding. Het is dan ook een van de taken die het Humanistisch Verbond heeft te vervullen, wil het inderdaad de centrale plaats in het leven van niet-kerkelijk Noord-Nederland innemen, die het wenst. Vele onkerkelijken vinden het passend en noodzakelijk, dat er geestelijke leiding bij begrafenissen aanwezig is, en een bezinnend woord van geestelijke inhoud gesproken wordt. De gestorven mens is tenslotte niet „een hond“ die „in de grond gestopt“ wordt. Het is dan ook niet verwonderlijk, dat buitenkerkelijken, niet-leden van het Verbond, leiding, en liefst door een onkerkelijke, bij begrafenissen in hun familie wensen. Uit nood, omdat er geen humanisten of onkerkelijken beschikbaar zijn, vragen dezen dan, ook vaak terwille van de familie, een predikant deze

leiding te verzorgen. De traditie speelt nu eenmaal een grote rol. Maar zij, en wij, mogen wel bedenken, dat deze traditie alleen dan werkelijk zinvol kan zijn, als de geestelijke inhoud ervan aansluit bij diep ervaren overtuigingen.”

„Uit dit alles kan wel geconcludeerd worden, dat gemeenschappen van het Verbond zich terecht bezighouden met dit probleem. Het lijkt ons toe, dat ook hier een terrein braak ligt, dat nog zeer veel werkkraft van de leden zal vragen.

Natuurlijk is er geen sprake van dat wij van buiten af zullen moeten trachten invloed uit te oefenen bij niet-leden op hun keuze van predikant of humanist. Propaganda voor onze beginselen of voor onze leiding wordt, dit blijkt telkens bij onze geestelijke verzorging, niet door ons bedreven. Wij zullen ook hier op onze humanistische grondslag onder woorden brengen wat bij de getroffen en ons leeft en trachten aan te geven hoe het verlies en het leed in het eigen leven te verwerken.”

In het gewest Friesland heeft onlangs een gezamenlijke bespreking plaats gehad van personen, die bij dit uiterst belangrijke en moeilijke werk zijn betrokken. Men beschikt nu in de gehele provincie over 14 leden die bereid zijn als leiders bij begrafenissen op te treden en er wordt gestreefd naar uitbreiding van dit aantal. Ten behoeve van onze leden laten wij hieronder de namen en adressen volgen.

D. Dijkstra, „Sinnewente“ te Beetsterzwaag, tel. 206.

E. Kuijt, Woltmansstraat 12, Heerenveen, tel. 2769.

Tj. de Vries, Nachtegaalstraat 37, Heerenveen.

A. van der Leij, Jollenstraat, Sneek.

Gerrit Roorda te Tijnje.

K. de Kroon te Katlijk 80.

Hendrik M. de Jong te Katlijk 33a.

E. Beeksma, Hercules Segherstraat 7, Leeuwarden.

J. Mulder te Appelscha.

P. de Leeuw te Tijnje.

A. Zandstra, Leeuwijkstraat te Drachten.

H. Boomsma, Schoolstraat 40 te Sneek.

Johannes Mooij, Nieuweweg 61 te Noordwolde, tel. 05263-391.

Tjalle de Jong te Kortezwaag.

RECTIFICATIE CONGRESVERSLAG

In het kort verslag van het twaalfde congres in „In en Om“ van 10 mei komt de volgende zin voor:

„Het voorstel van Brunssum om tot een andere samenstelling van het hoofdbestuur te komen opdat vooral door de opnemings van vertegenwoordigers van de gewesten in dit college een beter contact met gemeenschappen en gewesten verzekerd is, wordt zowel door de indienende gemeenschap als door Voorburg met veel overtuiging verdedigd.”

Het bestuur van de gemeenschap Voorburg-Rijswijk merkt op, dat de aanbeveling door de heer van der Kooy door deze is uitgesproken als privépersoon en niet als vertegenwoordiger van zijn gemeenschap. Waarvan acte.

HET SPIJT ONS, MAAR...

In het vorige nummer hebben we een aankondiging geplaatst met een warme aanbeveling voor een humanistisch weekinde in Brugge. De krant was nog maar net van de pers, toen we bericht ontvingen, dat het niet doorging, zodat een aantal belangstellenden voor niets heeft geschreven of opgebeld. Het spijt ons, maar we konden er heus niets aan doen.